

Riigikogu fraktsioonidele ja e-Eesti toetusrühmale

Meie 27.01.2017 nr 1-3/95

Valveaja regulatsioonide erisuste kehtestamisele Töölepingu seaduses IKT sektori ettevõtetele ja riigi IT süsteemide haldavatele riigiasutustele

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) ja Eesti Tööandjate Keskliit paluvad teil toetada Eesti info- ja kommunikatsiooni (IKT) sektori jaoks olulist seadusemuudatust sellisel kujul, et see oleks tööpoolest ettevõtete probleemi lahendus ja nende poolt realselt rakendatav.

Selleks palume teil toetada ettepanekut valveaja regulatsiooni muutmiseks töölepingu seaduses, mis on hetkel menetluses olevas eelnõus 356SE sellises sõnastuses nagu see läbis esimese lugemise (muutes küll tasumäära 1/10-s kokkulepitud töötasust):

6) paragrahvi 48 täiendatakse lõigetega 2¹–2³ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud piirangut ei kohaldata töötajatele, kelle põhiliseks tööülesandeks on kriitiliste tähtsusega info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste ning taristu järjepideva toimimise või infoturbe tagamine (edaspidi *IT-tugiteenuseid osutav spetsialist*).

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud piirangut ei kohaldata IT-tugiteenuseid osutavale spetsialistile tingimusel, et selles on töölepingus või kollektiivlepingus kokku lepitud, **valveaja kestus 28-kalendripäevase ajavahemiku kohta ei ületa 130 tundi** ning piirangu kohaldamata jätmine ei kahjusta töötaja tervist ja ohutust.

(2³) Käesoleva paragrahvi lõike 2² rakendamisel tuleb töötajale maksta tasu, mis ei või olla väiksem kui ~~1/5~~ **1/10 kokkulepitud töötasust.**“.

Õiguskomisjoni koosolekul 24. jaanuaril tegi Ametiühingute Keskliidu esimees Peep Peterson ettepaneku, mille kohaselt valveaja erisuse kehtestamine saaks olla võimalik ainult juhul kui:

- see toimub laiemalt kui ainult ühe sektori (IKT) jaoks;
- valveaja tingimused (aeg, tasu, ...) sätestatakse sektoriasetuses laiendatud kollektiivlepingutes ka nendes sektorites, kus ametiühinguid ei ole (ning ei ole ka kollektiivlepinguid).

Samal õiguskomisjoni istungil teatas pr. Barbi Pilvre komisjonile, et sotsiaaldemokraatide fraktsioon esitab õiguskomisjonile sellesisulise ettepaneku ka ametlikult (hetkel ei ole komisjoni istungi protokoll ega vastav ettepanek Riigikogu kodulehel veel avalikult kättesaadavad).

Meie peame väga oluliseks, et Riigikogu toetaks eelnõud praeguses (esimese lugemise läbinud) sõnastuses kuna:

1. IKT sektori ettevõtted on ise tõstatanud vajaduse täpsustada valveaja regulatsioone töölepingu seaduses lähtudes tänasest reaalsest olukorrast:

- Kui me räägime valveajast, siis see tähendab telefonivalvet ning kui valveajal tekib probleem, siis muutub see kohe tööajaks / ületunnitööks. Üldjuhul probleemi lahendamist saab teha telefoni ja arvutiga ilma töökohale minemata.
- Kehtiva TLS § 48 kohaselt on valveaeg aeg, mil töötaja ei ole kohustatud täitma tööülesandeid, kuid on kohustatud olema valmis tööandja korralduse alusel tööülesandeid täitma asuma. Valveaega saab rakendada töötaja ja tööandja kokkuleppel. Valveaja eest tuleb maksta tasu, mis ei ole väiksem kui 1/10 kokkulepitud töötasust. Osa valveajast, mil töötaja tööd teeb, loetakse tööajaks. **Valveaeg ei ole tööaeg ega puhkeaeg, s.t valveaja rakendamisel tuleb töötajale võimaldada igapäevase ja iganädalase puhkeaja kasutamine. Just see kohustus valveaja rakendamisel järgida eranditult töö- ja puhkeaja piiranguid piirab valveaja kasutamise võimalusi IKT sektoris.**
- Valveaja puhul ei ole senise seaduse parema rakendamisega võimalik probleemi lahendada, kuivõrd puudub võimalus valveaja puhul teha erisusi töö- ja puhkeaja reeglite rakendamises. **Just seepärast ongi vajalik erisus, et luua valveajal telefonivalves olemise mudel IKT-spetsialistidele, kus näiteks terve ühe nädala on telefonivalves üks töötaja (kõik ajad antud nädalal väljaspool tööaega) ja järgmisel nädalal on valves teine töötaja sarnaste teadmistega. Praegu eelnõu 356SE (punkt 6) sõnastus seda võimaldaks (vajaliku valveaja saaks katta IKT ettevõttes viie spetsialisti asemel neljaga).**
- Nimetatud ettepanek ei puudutaks mitte kõiki IKT sektori ettevõtteid ja töötajaid, vaid neid, kes peavad tagama süsteemide 24/7 toimimise ja kellel on vaja lahendada eriolukordadele (süsteem või selle osa on maas või ei toimi korrektselt) reageerimist väljaspool tööaega.
- Kuna valveaja erisus puudutab vaid osasid spetsialiste ja peab lähtuma ka nende töö spetsiifikast, siis on ainuõige lahendus valveaja kasutamine kokku leppida individuaalselt iga töötajaga tema töölepingus.
- Väited, et valveaega hakatakse kasutama ilma reaalse vajaduseta (ehk nii-öelda „igaks juhuks“) ...“ ei ole tõsiseltvõetavad, kuna igaks juhuks valveaja rakendamine maksab ja eesmärk on ju kokkuvõtteid.
- erisuse kehtestamine ainult IKT sektorile ei moonuta konkurentsi ega mõjuta ka mingil muul moel negatiivselt teisi sektoreid.

2. Mitmed välisomanikega IKT suurettevõtted on oma Eestisse tehtavate investeeringute otsuste tegemisel või tegevuse laiendamisel eeldanud Eestis paindlikke ja üheselt mõistetavaid töötaja regulatsioone, mille hulka kuulub ka tänane valveaja regulatsioon. Juhul kui valveaja tingimuste kokku leppimine muutub valdkondlike kollektiivlepingute põhiseks, mitte ei ole üheselt sätestatud õigusaktis, jäetakse antud investeeringud Eestisse pigem tegemata.

Näiteks ettevõtte Kuehne+Nageli positsioon antud teemal on järgnev: *Seadusemuudatused, mis otseselt mõjutavad pöhitteenuste hinda või muudavad hinna ebastabiilseks (antud juhul siis valveaeg) mõjutab investeeringuid. Meid pidevalt survestatakse finantskontrollerite poolt, et kulud Tallinnas tõusevad liiga kiiresti. Tallinnasse tuld küll otsima innovatsiooni ja seda Kühne + Nagel ka saab, aga koos sellega*

oodatakse kompleksset teenust, kui me osad teenused välistame (kasvõi seetõttu, et me pole suuteliselt piisavalt täpselt ennustama kulusid), siis võib see tähendada meie siinse Tallinna IT keskuse koomale tõmbamist ja keskpikas perspektiivis sulgemist.

3. Tegelikus olukorras, kus IKT sektoris on karjuv tööjõupuudus, ei ole tööandjad valveaja tasu määramisel jõupositsioonis, pigem on töötajad need kelle soovid on töötingimuste kokku leppimisel määravad.

4. Juhul kui Riigikogu siiski otsustab muuta töölepingu seadust seades ettevõtetele kohustuse valveaja kasutamisel tingimused kokku leppida valdkondlikes kollektiivlepingutes, siis ei ole IKT sektori ettevõtteid nende sõlmimisest huvitatud ja jätkavad praeguse töökorraldusega.

IKT sektori ettevõtete töö- ja palgatingimused on oluliselt kõrgemad kui Eestis keskmiselt ning puudub igasugune vajadus siin sõlmida täiendavaid kokkuleppeid kollektiivlepingute vormis organisatsioonidega (ametiühingud), kellel puudub igasugune mandaat esindada IKT sektori ettevõtteid.

Samas peame oluliseks märkida, et me ei ole vastu töölepingu seadusega analoogsete valveaja erandite, nagu on hetkel välja pakutud eelnõu 356SE esimese lugemise läbinud versioonis, kehtestamist ka teistele valdkondade ettevõtetele.

Oleme valmis teiega kohtuma ning antud teemat täpsemalt selgitama.

Lugupidamisega

Toomas Tamsar
Eesti Tööandjate Keskliidu
Juhataja
/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Jõema
Eesti Infotehnoloogia ja
Telekommunikatsiooni Liidu
Tegevjuht
/allkirjastatud digitaalselt/